

Vestnik.

Cesarja Franca Jožefa I. ustanova za učiteljske sirote na Kranjskem: Gosp. Jožef Dolinar, učitelj v Mavčičah, 2 gld.

Govekarjev spomenik: G. Ivan Pokorn, nadučitelj v Horjulu, 1 gld.

Razpisane nadučiteljske službe. V Kamniku je razpisano na deški šoli nadučiteljsko mesto do 20. t. m., na dvorazrednici v Slavini v postojinskem okraju pa do 3. t. m. in na dvorazrednici v Dolu v kamniškem okraju pa do 8. t. m.

V Škofji Loki in Kranju je bil dne 26. m. m. izvoljen deželni poslanec gosp. ravnatelj Ivan Šubie. Novoizvoljeni poslanec je velik prijatelj učiteljstva, zato pozdravljamo slovenski učitelji z največjim veseljem to izvolitev, zavednim volivcem pa kličemo: Slava!

Deželni poslanec g. ravnatelj Ivan Šubie je opozarjal na volilnem shodu v Kranju, dne 20. m. m. tudi na materijelno stanje ljudskega učiteljstva. Rekel je, čeravno so se učiteljstvu s 1. vinotokom plače nekoliko zvišale, se bode pripetilo v kratkem, da bodo imeli državni sluge večje plače, nego naš ljudski učitelj. Govornik zmatra to za povsem nenormalne razmere in dolžnost njegova bode, delovati na izboljšanje učiteljskih plač.

Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani bo prosilo letos visoki deželni zbor za povišanje starostnih doklad in izboljšanje pokojnine kranjskemu učiteljstvu.

„Der Süden“. Organ für die politischen, culturellen und wirtschaftlichen Interessen der Kroaten und Slovenen. Zadnja številka (8.) tega časopisa nas je prijetno iznenadila. V nji se naznanja, da bode ta časopis od 1. listopada t. l. izhajal po trikrat na mesec in sicer 1., 10. in 20. Konsorcij tega lista je storil ta korak, ker se je ogromno gradivo nakopičilo ter je bilo vsekako potrebno, da ta list izide večkrat. Želji mnogih prijateljev lista, ki si jih je pridobil v kratkem času svojega obstanka, se je deloma ustreglo. Da bode mogel ta list — kakor znano, glasilo slovenskih in hrvaških državnih poslancev — popolnoma zadoščati svoji nalogi, treba mu vsestranske podpore — z obilim naročevanjem. Stori vsak rodoljub svojo dolžnost, delujte za list povsod, nabirajte naročnikov in inserate, pa bode lahko ustrezal svoji nalogi v središču avstrijskem. — Uredništvo in upravnništvo lista „Der Süden“, Dunaj, l. Plankengasse 4. Naročnina znaša za celo leto: 3 gld., za pol leta 1 gld. 65 kr.

„Gospodinjstva šola“ v Ljubljani je izdala za prvo društveno in šolsko leto svoje letno poročilo, katero je priredil g. dr. Danilo Majaron. To letno poročilo je obenem zanimiva poučna knjiga za vsakogar, ki se hoče poučiti o uredbi in potrebi gospodinjskih šol. V uvodu ima knjižica poljudno pisan članek „Nekoliko zgodovine o gospodinjskem šolstvu“, potem poroča o ustanovitvi šole. V obeh tečajih je bilo 26 učenk. Doslej ima društvo samo večerno šolo, katere namen je, onim, ljudski šoli odraslim dekletom, ki radi dnevnega posla zunaj doma ne morejo obiskovati dnevne gospodinjske šole, dati prilžnost, da se nauče kuhati, prati, likati, šivati in drugih, gospodinjskih v manj imoviti rodbini potrebnih stvari. Eden učni tečaj traja 8 do 10 tednov vsak delavnik od 1/2 6. do 1/2 9. ure zvečer v šolskih prostorih. V eden učni tečaj sprejme odbor praviloma po 12 učenk in sicer navadno po vrsti, kakor so se oglasile. Učenka mora biti najmanj 16 let stara. Pouk je brezplačen. Za skuhanje in od učenk samih použita jedila se plačuje majhna odškodnina, katero vodstvo šole določa pred začetkom vsakega tečaja. Ta denarni znesek izroči vsaka učenka učiteljici-voditeljici za eden teden skupaj. Od tega prispevka oprošča odbor le v izvenrednih slučajih. Učiteljsko osebje: Gospa Julija Moosova, voditeljica; gđe. Alojzija Ravnikarjeva poučuje praktično v kuhanju, pranju, likanju, šivanju in čiščenju; gđe. Marija Maroutova predava teoretično o gospodinjsstvu; gospod dr. Vinko Gregorič predava teoretično o zdravju in prvi pomoči pri nezgodah. Značilno

je, da tej prekornosti šoli „Kranjska hranilnica“, ki razsipa denar nemškimi društvom, ni hotela dovoliti nikake podpore. Ljubljansko meščanstvo naj krepko podpira ta zavod, vzorno delujoč za odgojo dobrih narodovih gospodinj!

Društveni večer „Slovenskega učiteljskega društva“ bo, kakor smo poročali že v zadnji številki, v soboto, dne 5. t. m. v Narodnem domu (pritličje na desno, druga soba). Začetek ob 8. uri. Poročal bo g. c. kr. okr. šolski nadzornik prof. Fr. Leviec o jubilejski razstavi. Gosti dobro došli!

Učiteljske plače na Štajerskem utegne dežel. zbor — kakor nemški listi poročajo — v bodočem zasedanju ugodno urediti in sicer po osebnem razrednem načinu, t. j. po starosti in službenih letih učiteljev. Imeli bi učitelji po 700, 800 in 900 gld. plače, starostne doklade po 100 gld., opravilne doklade po številu šolskih razredov in draginjske doklade v večjih in zdravilstvenih krajih. Naslov „podučitelj“ se misli odpraviti, in služili bi učitelji le 35 let. Učiteljice bi dobivale le 80% plače moških učnih oseb. — Štajerskih šol je bilo leta 1897. skupno 828; 235 z enim, 227 z dvema, 157 s tremi, 105 s štirimi, 102 s petimi in 2 s šestimi razredi. Celodnevni pouk je bil na 85% šol, poludnevni pouk le na 120 šolah. Za šolo sposobnih otrok je bilo 191.088, obiskujočih 183.606, torej je le 7482 otrok ostalo brez šole. Učnih oseb je bilo 2323. V Gradcu pride na jedno osebo 46 otrok, v Mariboru samo 42, kar je najugodnejše. V šmarnem okraju pa pride celo 125 otrok na jednega učitelja, kar je najneugodnejše v celi deželi.

Premembe v učiteljstvu na Kranjskem. Gospod Jožef Levičnik v Zeleznicah je imenovan nadučiteljem istotam, g. Mihael Poklukar v Višnji gori učiteljem-voditeljem v Hotiču, gđe. Tereza Fridrich v Kočevju za stalno učiteljico v Domžalah, g. Jož. Kostanjevec v Premu za nadučitelja v Litiji in učiteljski kandidat Vincencij Berce učiteljem-voditeljem v Prežganjah. Nadučitelj g. Ivan Zupanc v Starem trgu je premeščen v Faro pri Kostelu, nadučitelj g. Matija Hiti iz Dobrnič v Stari trg in g. Anton Smrdelj iz Planine pri Vipavi v Orehek.

Učiteljske razmere na Goriškem. S Tolminskega nam pišejo: Vedno intenzivnejše se razpravlja prežalostno gmotno stanje učiteljstva na Primorskem v učiteljskih krogih in sicer privatno, na zborovanjih in v časnikih. Ni čuda! Bodi tudi meni dovoljeno jedno ali dve povedati. Učiteljstvo na Primorskem je v istini tako slabo plačano, da je kar sramota. S 300, 400, 500 in tudi s 600 gld. plače ne more dandanes učitelj živeti, kaj pa šele družino vzdrževati in otroke šolati. Kdor bi mogel to trditi in dokazati, naj se oglasi! Prav in nujno potrebno je, da gre deputacija primorskih učiteljev obeh narodnosti k cesarju ter na Najvišjem mestu pojasni ustmeno in pismeno v posebni adresi naše obupno gmotno stanje, naj bo ta korak stradajočega učiteljstva komu ljub ali ne. Prosim pa čč. gg. tovariše držati takt povsod in v vsem našem gibanju. Delati jasno in odločno, a nobenega napadati ali žaliti. Kakor nam ni bilo prijetno, da so naši primorski časopisi, kakor dogovorjeno, trdovratno molčali, ko so se v sosednih deželah našim gospodom tovarišem plače izboljševale, tako nam ni prijetno in bridko čutimo sedaj, ker se nam hoče metati pesek v oči ter marsikaj neopravičeno očitati in žugati. Čč. gg. tovariši! bodimo možje in pretrpimo tudi to! Sami delajmo in Bog nam bode pomagal! Hitro, hitro teče čas. Ura zamujena se ne povrne, in taka zamuda bi se utegnila maščevati. Gorje, kdor zakrivi! Naj tedaj v Trstu ali v Gorici v prvi vrsti društvo ali enketa, sicer pa privatni čast. gospodje tovariši skličejo koj shod, na katerem se določi deputacija in adresa k Nj. Veličanstvu. Naše geslo in pot je sedaj na Dunaj k cesarju!

„Sl. N.“

V obrambo. V predzadnji številki smo naznanili, da je izšel tiskani status kranjskega učiteljstva. Izdal ga je deželni šolski svet in založil ga je gosp. Klein. Gospod založnik je poslal tudi našemu uredništvu en iztisk statusa s prošnjo, da bi ga omenili v listu. Stori smo to ljubav

g. založniku drage volje in to tembolj, ker nas je učiteljstvo vedno nadlegovalo, ali izide in kdaj izide status. Izšel je status samo v nemškem jeziku, in mi smo naznačili naslov statusa tako, kakor se v istini glasi, namreč v nemščini, saj če bi omenili naslov v slovenščini, bi s tem le slepili učiteljstvo. Nihče ni pričakoval in še najmanj mi sami, da se bode kdo radi tega, ker je izdal deželni šolski svet nemški status, znosil nad nami in našim listom. In vendar je storila to goriška „Soča“ in sicer na jako podel način. Gospodine Gabršček, to ne diši po dimu, ampak po Vaši osebnosti, s katero bi radi terorizovali slovensko učiteljstvo, ki je pa že toliko zavedno, da ne gre kar meni nič tebi nič Vašim špekulacijam na limanice. Že dlje časa opazujemo, da mečete v svojem listu jako radi učiteljstvu polena pod noge ter Vam v takih slučajih ne primanjkuje časa in ne prostora, dočim ste n. pr. poročilo o jubilejskem koncertu in zborovanju „Zaveze“ odpravili mimogrede med domačimi stvarmi s par vrsticami! Ni čuda torej, da Vam obrača učiteljstvo hrbet. Svetujemo Vam, če Vam je res kaj na slovenskem učiteljstvu, da delujete na to, da dobi goriško učiteljstvo deželni šolski zalog in na podstavi tega tudi svoj status s povišanimi plačami! Prepričani smo, da bi goriško učiteljstvo seglo z veseljem po njem, tudi če bi bil prvi status tiskan v „blaženi nemščini“ ali laščini, samo da bi bilo stradajočemu goriškemu učiteljstvu pomagano. In še bolj smo prepričani, da bi tiskal g. Gabršček status goriškega učiteljstva prav rad — tudi, če bi bil samonemški ali samolaški.

Priporočene knjige. Visoki c. kr. deželni šolski svet v Ljubljani je z razpisom z dne 18. vinotoka t. l. št. 2172 po okrajnih šolskih svetih priporočil vsem ljudskim šolam za šolarske knjižnice sledeče knjige: 1. Hubadovo: „Franc Jožef I.“; 2. Lebanovo: „Čehovin“ in 3. Zupanovo: „Fran Josip I.“, slavni c. kr. okrajni šolski svet v Krškem pa je z razpisom z dne 14. kimovca t. l. št. 1260 naročil, da se za šole v okraju nakupijo sledeči mladinski spisi: a) Knjižnica za mladino (Gabrščkova) od 17.—24. zvezka; b) Dimnik: „Pripovedke iz avstrijske zgodovine“;*) c) Kosi: „Sto narodnih legend“; d) Leban: „Sto beril za otroke“; e) Leban: „Na različnih potih“. Slavni c. kr. mestni šolski svet ljubljanski je pa priporočil šolarskim knjižnicam času primerno in v patrijotiškem duhu pisano knjigo: „† Cesarica Elizabeta“. Povodom Nje žalostne smrti slovenski mladini sestavil Jakob Dimnik, učitelj v Ljubljani.

Vabilo k ustanovnemu shodu mednarodnega učiteljskega društva za Goriško-Gradiščansko v Gorici pri „Zlatem Jelenu“ dne 3. listopada t. l. ob 11. uri predpoldne. — Ker se posebnih vabil ne bode razpošiljalo, vabi se tem potom učiteljstvo obeh narodnosti, da se udeleži shoda v obilnem številu.

Začasni ustanovni odbor.

Uradni razpisi učiteljskih služeb.

Šl. 865

o. sol. sv. Na trirazrednici v Semiču je razpisana služba učiteljeve z zakonito določeno plačo do 15. listopada t. l. v stalno ali začasno nameščenje.

Prošnje je vlagati pri c. kr. okrajnem šolskem svetu v Črnomlju. C. kr. okrajni šolski svet v Črnomlju, dne 23. vinotoka 1898.

Listnica.

Dolžnike zopet opominjamo, da se spomnijo našega blagajnika, da mu bo mogoče poravnati dolg v tiskarnici. — G. A. K. pri sv. V.; v zmislu § 3., zakona z dne 14. vel. travna 1898; (U. T. str. 98. t. l.); za avancement niso torej merodajna edino le službena leta, ampak tudi službena kvalifikacija in posebne razmere službenega mesta.

*) „Pripovedke“ je priporočil visoki c. kr. deželni šolski svet vsem šolarskim knjižnicam na Kranjskem. Uredn.

Izhaja 1., 10. in 20. dne vsakega meseca ter stane za celo leto 4 gld., za pol leta 2 gld. in za četrt leta 1 gld. Udje „Slovenskega učiteljskega društva“ plačajo na leto 3 gld. naročnine in 1 gld. udnine. — Spisi naj se blagoizvolijo pošiljati odgovornemu uredniku (uredništvu) v Ljubljani, Šubičeve ulice št. 3; naročnino pa prejema g. Francišek Crnagoj v Ljubljani (Barje). — Vse pošiljatve naj se pošiljajo franko. — Oznanila in poslanice se računajo za celo stran 15 gld., pol strani 8 gld., 1/3 strani 5 gld., 1/4 strani 4 gld., 1/8 strani 2 gld.; manjši inserti po 10 kr. petitvrsta. Večkratno objavljenje po dogovoru. Priloge poleg poštnine še 3 gld.

Lastnik in založnik: „Slovensko učiteljsko društvo v Ljubljani“; tisk R. Miličeve tiskarne v Ljubljani.

Slavnim krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom priporoča podpisana tiskarnica svojo z vsemi obrazci oskrbljeno zalogo

šolskih uradnih spisov

po najnižjih cenah in z zagotovilom točne izvršitve naročil.

Primerna darila!

Po znižani ceni se dobivajo v nje založništvu:

Pripovedke iz avstrijske zgodovine
Zelo primerno darilo šolski mladini o priliki jubilejskih slavnosti. Cena 30 kr. (preje 50 kr.)

Iz luči in teme. Zložil E. Gangl.
Cena elegantno vezanemu izvodu samo 90 kr.
Pri večji odjemi izdaten popust.

Pri stricu. Povest. Cena broš. izvodu 40 kr.
Več izvodov ukup mnogo ceneje.

Po pošti 5 kr. več.

Tiskarnica R. Milic.

J. Giontinijeva knjigotržnica v Ljubljani

priporoča prav toplo p. i. krajnim šolskim svetom in šolskim vodstvom

Haardtov „Zemljepisni atlas“

za ljudske šole s slovenskim učnim jezikom, predelala prof. S. Rutar in Fr. Orožen, 7 kart, broš. 30 kr.

Vsebina: 1.) Okolica Ljubljane, Gorice in Trsta. — 2.) Kranjsko in Primorsko, goro- in vodopisni zemljevid. — 3.) Kranjsko in Primorsko. — 4.) Avstrijsko-Ogrsko, goro- in vodopisni zemljevid. — 5.) Avstrijsko-Ogrsko. — 6.) Evropa. — 7.) Polute.

V kratkem izidejo ti-le slovenski zemljevidi: Haardt: „**Monarhija Avstro-Ogrska**“. — Za porabo v slovenskih šolah priredila prof. S. Rutar in Fr. Orožen. — Cena na platno napetemu zemljevidu v mapi: gld. 6-50, s palicami: gld. 7-50.

Haardt: „**Nastenski zemljevid Evrope**“. — Za porabo v slovenskih šolah priredil prof. Fr. Orožen. — Cena na platno napetemu zemljevidu v mapi: gld. 7-50, s palicami: gld. 8-50.

Haardt: „**Nastenski zemljevid polut.**“ — Za porabo v slovenskih šolah priredil prof. Fr. Orožen. — Cena na platno napetemu zemljevidu v mapi: gld. 9-—, s palicami: gld. 10-—.

V zalogi je vedno: Haardt: „**Nastenski zemljevid Palestine**“. — Cena na platno napetemu zemljevidu v mapi: gld. 8-—, s palicami: gld. 9-—.

Bauer C. F.: „**Nastenski zemljevid vojvodine Kranjske**“, v slovenskem in nemškem jeziku. — Cena na platno napetemu zemljevidu v mapi: gld. 8-—, s palicami: gld. 9-—.

Vse predpisane šolske knjige, šolske potrebščine, učila in Grubbauerjevi šolski zvezki.

Ne zabite „Učiteljskega konvikta“!